

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/601/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

10/2015. (I. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹, 2014. szeptember 18-án – dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén előterjesztett **panaszát**

e l u t a s í t j a .

A Testület megállapítása szerint a panasz elbírálására nincs hatásköre.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2014. szeptember 18-án, a Testület elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványának kitöltésével terjesztette elő panaszát, a vele szemben 2014. szeptember 15-én foganatosított rendőri intézkedés miatt.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2014. szeptember 15-én, reggel 8 óra 30 perckor, a lakóhelyén, előre nem egyeztetett időpontban keresték fel a rendőrök. Ezután közölték vele, hogy be kell mennie a rendőrségre, majd ezt követően a panaszost a testvérével együtt elvitték a rendőrségre. Erről idézést nem kapott a panaszos, és tudomása sem volt arról, hogy milyen ügyben, miért kell velük menniük. Azt mondták először ujjlenyomatot és DNS mintát kell venniük. Mind a kettőt levették, majd ezután átvitték a panaszost egy másik épületbe, ahol kihallgatták egy bűncselekmény vonatkozásában. A panaszos elmondta, hogy ugyanezt tették a testvérével és annak barátjával is. Erről a bűncselekményről csak hallomásból tud, ami a lakóhelyük közelében történt. A kihallgatásban 2014. április időpontról kellett beszámolnia, amire már nem is emlékezett. Ezután neki és a testvérének is feltették a kérdést, hogy ők követték-e el a szóban forgó bűncselekményt (gyilkosságot). Ez a kihallgatás 3 órán át tartott.

¹ Az Rtv. 93/A.§ (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

Ezután aláíratattak a panaszossal egy jegyzőkönyvet, amit nem olvastak fel neki és ő sem olvasta el mielőtt aláírta volna. Utólag látta a panaszos az aláírásánál, hogy tanúként írta alá a dokumentumot. A panaszai, illetve észrevételei a következők:

A panaszos előadta, hogy nem kapott idézést, amelyben felszólították volna arra, hogy tanúvallomást tegyen. Nem volt tudomása bizonyítandó tényről az ismertetett ügyvel kapcsolatban. Kényszerintézkedésnek vetették alá (ujjlenyomat, DNS minta vétel). Nem tájékoztatták a jogairól a kihallgatás előtt. Az ismertetett bűncselekményhez nem kapcsolódó családi és magánéleti kérdéseket tettek fel neki. Méltánytalannak tartja az eljárást és úgy érzi, hogy súlyosan sérti az alkotmányos jogait. Tiszteletben tartja a törvényt és soha nem volt büntetve. Bűnözőkkel nem áll kapcsolatban. A rendőrségi intézkedés során együttműködött és alávetette magát annak. Mindez számára megalázó volt és a környezetében rossz hírbe hozta. Úgy bántak vele, mint egy gyanúsítottal, bűnözővel. A panaszos kérése az, hogy a Testület vizsgálja ki az ügyét, mert nem érti, hogy miért hurcolták meg ártatlanul.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Somogy Megyei Rendőr-főkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A * Rendőr-főkapitányság bűnügyi megyei rendőr-főkapitány helyettese 2014. október 18-ai átiratában arról tájékoztatta a Testületet, hogy a Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztálya nyomozást folytat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés büntetnének megalapozott gyanúja miatt O. Sz. és társai ellen.

Az eljárásban tanúként hallgatták meg a panaszost, tekintettel arra, hogy a felmerült információk szerint a bűncselekmény elkövetésének az időpontjában az elkövetés helyszínének közelében, az utcán gyalogosan közlekedett olyan személyek társaságban, akik kapcsolódtak a sértett ismerősi köréhez.

Tekintettel arra, hogy a kihallgatást megelőzően feltételezhető volt, hogy a panaszosnak a nyomozásban releváns adatról tudomása lehet, a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) rendelkezéseinek megfelelően tanúkénti kihallgatása szükséges és jogszerű volt.

A panaszos lakásán Sz. F. r. alezredes, valamint B. G. r. tzs. rendőrök jelentek meg 2014. szeptember 15-én, a reggeli órákban. A tanúnak elmondták, hogy milyen ügyben kívánják kihallgatni és megkérték, hogy amennyiben lehetősége és idege van rá, fáradjon velük a SMRFK épületébe. A tanú a kérésnek eleget tett, kihallgatását követően a hatóság panaszmentesen hazaszállította.

Tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben bűncselekmény gyanúja nem merült fel, valamint megjelenési és vallomástételi kötelezettségének eleget tett, előállításra, elővezetésre, illetve vele szemben semmiféle kényszerintézkedés alkalmazására nem került sor.

A tanútól ujj- és tenyérynymat, valamint DNS minta rögzítésére került sor.

A Központi Nyomozó Főügyészség, valamint a * egybehangzó álláspontjának, állásfoglalásának megfelelően a vétlen daktiloszkópai lenyomat, valamint a DNS mintavétel nem kényszerintézkedésnek, hanem mintavételnek minősül, amelyet a tanú a Be. 106. § (1) és a (4) bekezdése alapján köteles adni. A mintavétel célja az volt, hogy az eljárásban a tőle vett minták összehasonlításra kerüljenek a helyszíni szemle során rögzített nyomokkal, amelyhez – bár a fenti jogértelmezés alapján erre nem volt szükség – a tanú, vallomása során hozzájárult.

A panaszos kihallgatása 2014. szeptember 15-én, 11 óra 17 perctől 11 óra 46 percig tartott, ennek során nem jelezte, hogy a rendőri intézkedést kifogásolná, illetve hogy azzal szemben panaszt szeretne benyújtani.

A kihallgatást követően pár nappal B. G. r. tzls-t a panaszos édesanyja telefonon több alkalommal felkereste és sérelmezte a fiával kapcsolatos eljárást, ezért tájékoztatták a jogorvoslati lehetőségekről.

A Testület, illetve a MRFK felé, a panaszos által benyújtott panaszt az eljárási cselekmény miatt benyújtott panasznak minősítette, ezért elbírálás céljából a nyomozás feletti felügyeletet gyakorló * Megyei Főügyészségnek megküldte, amelyet a fenti szerv, mint alaptalant elutasított.

A nyomozásban a panaszossal kapcsolatban nem indult büntetőeljárás, tanúként került kihallgatásra, vele szemben semmiféle kényszerintézkedést nem fogantatosított az MRFK.

2) B. G. r. tzls. 2014. szeptember 24-én készítette el jelentését, amely szerint 2014. szeptember 15-én parancsnoki utasításra jelent meg a panaszos lakásán Sz. F. r. alezreddessel, mivel egy folyamatban lévő büntetőügyben adat merült fel arra vonatkozólag, hogy a panaszos, annak testvére és annak barátja a bűncselekmény elkövetésének időpontjában a * utcában közlekedett H. P. utcai lakossal.

Amikor a rendőrök megjelentek a fenti címen, a lakásban a panaszos, testvére, édesapjuk és az ő élettársa volt jelen. A rendőrök elmondták, hogy miért jöttek, majd az édesapja szólt a két gyermeknek, hogy öltözzenek fel és menjenek velük be a rendőrségre. A panaszos édesapját a rendőrök tájékoztatták arról, hogy milyen ügyben vannak a lakcímén és miért akarják kihallgatni a két gyermekét.

Miután beértek a MRFK-ra először a panaszos testvérét, majd a panaszt hallgatták ki a büntetőüggyel kapcsolatban. A kihallgatás előtt mindkét személy jogait B. G. r. tzls. elmondta, így jogaik tudatában tették meg mindketten tanúvallomásukat. A vallomás befejezését követően a jegyzőkönyvet odaadta nekik és mindkettőjüknek adott lehetőséget arra, hogy azt elolvassák, valamint azt is hozzátette, hogy ha valami nem jó a jegyzőkönyvben – valamit rosszul írt, vagy másképp, vagy érthetetlen -, akkor szóljanak, hiszen van arra lehetőség, hogy az általuk elmondottakat javítsák, helyreigazítsák.

Amikor a vallomást végig olvasták még egyszer megkérdezte tőlük, hogy jó-e a jegyzőkönyvben rögzített vallomásuk, majd amikor igen választ adtak, akkor arra kérte őket, hogy írják is azt alá, amit meg is tettek. Ezt követően hazavitték mindkét személyt. Amikor kiszálltak a kocsiból, akkor az édesapjuk kint volt a ház ajtajában.

A kihallgatás előtt, közben és utána egyik személy sem jelezte a rendőr irányában, hogy bármilyen problémájuk is lett volna a kihallgatással, illetve annak végrehajtásával kapcsolatban.

A fenti nap délutánján éppen tanúkihallgatást végzett az ügyben S. L. r. száradossal, amikor megszólalt a telefonja. Egy G. A-ként bemutatkozó személy (a panaszos és testvére édesanyja) érdeklődött B. G. r. tzls-tól, hogy a gyermekeinek – akikkel már nem él együtt – miért kellett vallomást tenni. A rendőr udvariasan tájékoztatta arról, hogy nem tud kiadni információt erre vonatkozólag, mivel nem tudja telefonon keresztül beazonosítani, valamint, hogy a panaszos és testvére is már betöltötte a 18. életévét. A hölgy ekkor kérdőre vonta a rendőrt, hogy miért hallgatták ki a két gyermeket és nem értette, hogy miért kellett ujjlenyomatot és DNS mintát adniuk. B. G. r. tzls. az ezzel kapcsolatos felvilágosítást megadta neki.

Ezután pár nappal később ismét felhívta telefonon G. A. és az előbb elmondottak felől érdeklődött. Ekkor is több alkalommal megadta a szükséges felvilágosítást és elmondta neki, hogy amennyiben panaszt akar tenni a rendőri intézkedés miatt úgy aggályait írja meg levélben, amit ki fognak vizsgálni.

3) A rendőrség megküldte a * Megyei Főügyészség 2014. október 1-én kelt határozatát, amelyben az ügyészség megvizsgálta a panaszos, büntetőeljárás keretében foganatosított tanúkihallgatásával kapcsolatos nyomozó hatósági intézkedések és vélelmezett mulasztások miatt előterjesztett panaszát. A Be. 195. § (4) bekezdése alapján a panaszt, mint alaptalant elutasították. A határozat ellen a Be. 195. § (5) bekezdése alapján további jogorvoslatnak nincs helye.

Az indokolás szerint a SMRFK folyamatban lévő büntetőügyben, 2014. szeptember 15-én tanúként hallgatta ki a panaszost, amely miatt panaszt terjesztett elő a MRFK-on, amelyben sérelmezte, hogy tanúkénti kihallgatására nem kapott írásbeli idézést, annak ellenére hallgatták ki, hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekményről nem volt tudomása, ujjlenyomatot és DNS mintavétel „kényszerintézkedéseknek” vetették alá, a kihallgatása előtt nem tájékoztatták a jogairól és a bűncselekményhez nem kapcsolódó családi és magánéleti kérdéseket tettek fel neki a kihallgatása során.

A panaszt kivizsgáló ügyész a vonatkozó nyomozati iratok és rendőri jelentés felülvizsgálata alapján megállapította, hogy a panasz alaptalan.

A Be. 67. § (2) bekezdése alapján az idézés nemcsak írásban, hanem más alkalmas módon – így szóban is – történhet. Erre tekintettel önmagában az nem jogszabálysértő, hogy a panaszos tanúkénti kihallgatásáról írásbeli idézést nem kapott. Az, hogy őt milyen ügyben hallgatták ki és kihallgatására tanúként került sor a kihallgatásról készült jegyzőkönyvben is szerepel, így az az állítása sem támasztható alá, hogy ezekről a releváns körülményekről őt nem tájékoztatta a nyomozó hatóság.

A tanúkihallgatásának a célja pedig éppen annak a tisztázása volt, hogy rendelkezik-e a bűncselekményről releváns információval. Ennek megállapítása ugyanis csak tanúkihallgatás útján lehetséges, hiszen az egyes adatok relevanciájának megítélése a nyomozó hatóság feladata. Emiatt nem lehet eltekinteni egy esetlegesen releváns tanú kihallgatásától még akkor sem, ha azt állítja, hogy a konkrét bűncselekményről nincs érdemi tudomása.

Az ujjlenyomatvétel és a DNS mintavétel a panaszos állításával szemben nem kényszerintézkedésnek, hanem mintavételi eljárásnak minősül. A Be. 106. § (1) és (4) bekezdéseire figyelemmel pedig a tanúk kötelesek – a műtét és műtétnek minősülő vizsgálati eljárások kivételével – a mintavételnek, illetve szakértői vizsgálatoknak alávetni magukat. A mintavétellel – amelybe egyébként a tanúkihallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos önként beleegyezett – tehát a nyomozó hatóság nem követett el jogszabálysértést.

Ugyancsak a tanúkihallgatási jegyzőkönyv cáfolja a panaszos azon állítását, hogy őt kihallgatása előtt eljárási jogaira nem figyelmeztették. A jegyzőkönyvben ugyanis a tanú a törvényes jogszabályi figyelmeztetések megtörténtét külön aláírásával igazolta. Az pedig, hogy a figyelmeztetéseket esetleg nem, vagy nem kellő alaposággal olvasta el, a nyomozó hatóság terhére nyilvánvalóan nem róható.

A tanúkenti kihallgatási jegyzőkönyvben egyébként sem szerepelnek olyan, az eljárás tárgyával össze nem függő családi vagy magánéleti adatok, amelyek különleges személyes adatot képeznének, vagy a nyomozó hatóság tudomására jutásuk a tanúnak, vagy családjának a méltányolható érdekeit esetlegesen sérthetnék. Azt a panaszos se jelölte meg, hogy melyek voltak az általa sérelmezett „családi és magánéleti kérdések”, amelyek a kihallgatása során elhangzottak.

A felsorolt indokok alapján a panaszos állításával szemben alkotmányos jogainak sérelme nem volt megállapítható. Azt az állítást pedig semmilyen konkrét adattal nem támasztotta alá, hogy a rendőrök „úgy bántak vele, mint egy gyanúsítottal (bűnözővel).” Megjegyzendő egyébként, hogy a nyomozó hatóság tagjainak viselkedésével kapcsolatos esetleges kifogások egyébként sem tartoznak ügyészi elbírálás alá, azok fegyelmi eljárás keretében történő vizsgálata az állományilletékes parancsnok hatáskörébe és illetékességébe tartozik.

A felsorolt indokokra tekintettel a panaszos panaszát alaptalanként el kellett utasítani.

III.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy nem kapott idézést arra, hogy tanúvallomást tegyen. Nem volt tudomása bizonyítandó tényről a büntetőüggyel kapcsolatban. Kényszerintézkedésnek vetették alá (ujjlenyomat és DNS mintavétel. A kihallgatása előtt nem tájékoztatták a jogairól. Az ismertetett bűncselekményhez nem kapcsolódó családi és magánéleti kérdéseket tettek fel neki.

A Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.

Ezen rendelkezések alapján a Testület hatáskörébe tehát kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelynek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11.§ (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárási jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas, ugyanis a nyomozó hatóság büntetőeljárás során végzett nyomozati tevékenysége felett az ügyészség gyakorol felügyeletet.

A Be. 196. § (1) bekezdése szerint, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Van tehát olyan, sajátlagos büntetőeljárási jogorvoslat, amellyel élhet a panaszos a sérelmei orvoslására. A panaszos a törvényi határidőben meg is tette a panaszát, amelyet az ügyészség, mint alaptalant elutasított, amellyel szemben a Be. 196. § (5) bekezdésében foglaltakra figyelemmel további jogorvoslat előterjesztésére a továbbiakban nincs lehetőség.

A Testületnek tehát a fentiekben kifejtettek alapján nincs hatásköre a panaszbeadványban foglaltak érdemi vizsgálatára.

IV.

A Testület a fentiek alapján – figyelemmel az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésére – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt hatáskör hiányában elutasította.

Budapest, 2015. január 22.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉSÍTÉLET